

Arkeologisk Rapport

Kommune: Bjugn

Bruksnavn: Tomt nr. 1

Gårdsnr./bnr.: 32/193

Ref.: Arkivsaksnr. 200904331-4

Kopi: Thore Bakken, Lillian Bakken, Idar Solhaug, Riksantikvaren, NTNU - Vitenskapsmuseet

Vedlegg: 1

Kulturminne-id: 134748

Ved/dato: Rut Helene Langebrekke Nilsen, 15.04.2010

Ad: Maskinell søkesjaktning i forbindelse med søknad om tillegg til tomt fra fredet areal, evt. lagt vei over samme. Ervikbukta boligområde, Bjugn kommune.

Bakgrunn

I henhold til gjeldende forskrifter til Lov om kulturminner (kulturminneloven) er fylkeskommunen delegert ansvaret for å ivareta de samlede verneinteresser knyttet til kulturminner i plan- og utbyggingssaker. Alle kulturminner eller spor etter menneskelig virksomhet fra før reformasjonen, det vil si før år 1537, er automatisk fredet etter § 4 i kulturminneloven.

I forbindelse med plan- og utbyggingssaker kan fylkeskommunen kreve at det foretas arkeologiske registreringer forut for en eventuell godkjenning av planen. Tiltakshaver har etter kulturminnelovens § 9 plikt til å undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner. Det vil som regel innebære en befaring eller registrering av det aktuelle planområdet av arkeolog fra fylkeskommunen.

I forbindelse med forespørsel om mindre endring av reguleringsplan for Ervika, Bjugn kommune, ble det foretatt en arkeologisk påvisningsundersøkelse innen det areal som søkes utvidet til boligtomt og adkomstveg. Hensikten med undersøkelsen var å få klarhet i om det kunne påvises automatisk fredete kulturminner innenfor deler av areal som er regulert til

spesialområde bevaring kulturminner i gjeldende plan og som utgjør omsøkte utvidelse av tomt. Gjeldende reguleringsplan ble vedtatt siste gang 15.11.2005 og var da en utvidelse av en reguleringsplan fra 1998. Bevaringsområdet i gjeldende plan er 12747 kvadratmeter, og omsøkte areal for utvidelse av tomt og veg gjør inngrep i 173 kvadratmeter av dette området, og er i ytterkant av bevaringsområdet. Det er tidligere gitt dispensasjon til inngrep i spesialområde bevaring i vestre ytterkant (2005), etter en forutgående arkeologisk overvåkning av en vegtrasé/kloakkledning. Den gang ble det ikke påvist kulturminner av noe slag.

Innenfor spesialområde bevaring – kulturminner er det registrert et boplassområde, samt en båtgrav. De automatisk fredete kulturminnene og sjaktene som ble gravet i 1998 er dessverre ikke målt inn, og det er noe usikkert hvor både fornminnene og sjaktene som ble gravet faktisk befinner seg i dyrkamarka.

Omsøkte utvidelse av tomt går delvis i kant/overgang til dyrket mark og er delvis berg, se vedlegg med ortofoto over området.

Praktiske opplysninger

Undersøkelsen ble utført 02.06.09. Prosjektleder har vært arkeolog Rut Helene Langebrekke Nilsen, Sør-Trøndelag fylkeskommune. Det ble i alt benyttet 2 timer i felt. Tiltakshaver Idar Solhaug, samt kjøpere av tilleggsarealet Lillian og Thore Bakken var til stede under hele undersøkelsen.

Maskinell flateavdekking ble meget godt utført av Bjørn Nordset fra entreprenørfirmaet Bjørn Nordset.

Metode

Påvisningsundersøkelsen ble gjennomført med metoden maskinell flateavdekking (jfr. Løken, Pilø & Hemdorff 1996; Rønne 2004). Metoden har til hensikt å påvise forhistoriske bosettingsspor og annet som ligger skjult under dagens markoverflate. Dette fordi de synlige sporene er forsvunnet pga. årelang pløying, markbearbeiding og lignende. Matjordslaget fjernes maskinelt ved å anlegge sjakter. Dette gjør det mulig å påvise spor etter nedgravde forhistoriske strukturer i den sterile undergrunnen. Slike strukturer vil som regel fremstå med en annen farge og fyllmasse enn undergrunnen for øvrig.

De strukturene som avdekkes i undergrunnen kan være spor etter forhistoriske huskonstruksjoner (stolpehull, veggrofter eller ildsted), kokegroper (som er forhistoriske stekeovner som fremstår som sirkulære nedgravninger fylt med en blanding av skjorbrent stein, trekull, kullblandet og brent sand).

I dette tilfellet ble det kun gravet en sjakt, denne dekket hele omsøkte utvidelsen av tomten.

Arbeidet er utført etter instruks og i henhold til "*Rutiner for arkeologiske påvisningsundersøkelser ved hjelp av den maskinelle flateavdekkingsmetoden, Sør-Trøndelag fylkeskommune, april 2001, revidert oktober 2004 og mars 2009.*"

Dokumentasjon

Sjakten og den påviste kokegropen ble målt inn med Leica DGPS med DPOS som normalt skal gi bedre enn 1 meters nøyaktighet i dyrkamark. Se vedlegg for plassering av sjakten og kartfesting av kokegropen.

Sjaktbeskrivelse

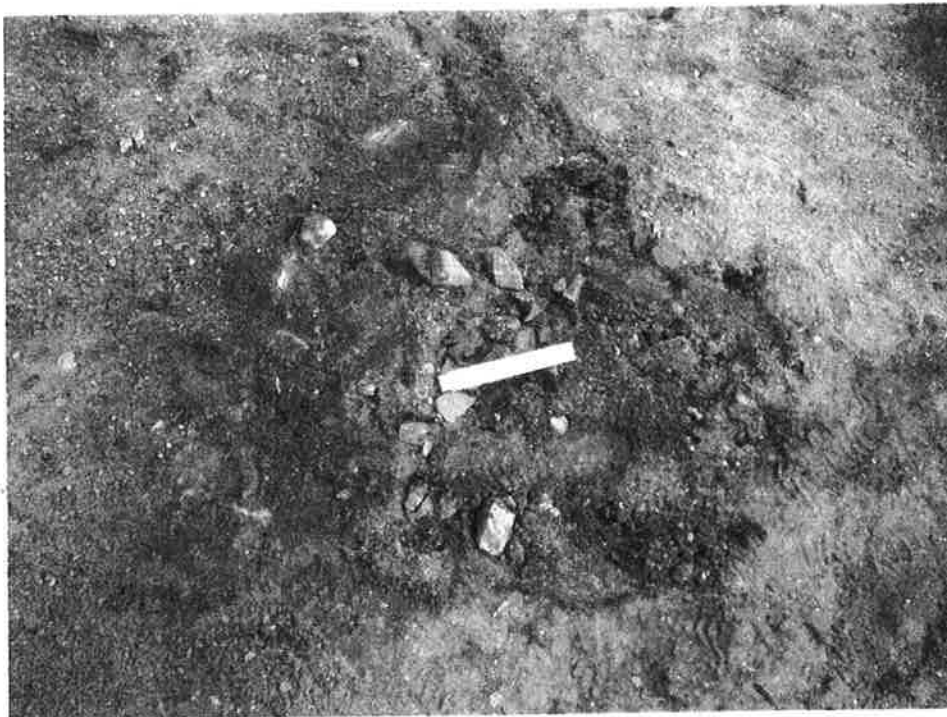
Sjakt 1

Areal: 151 kvadratmeter

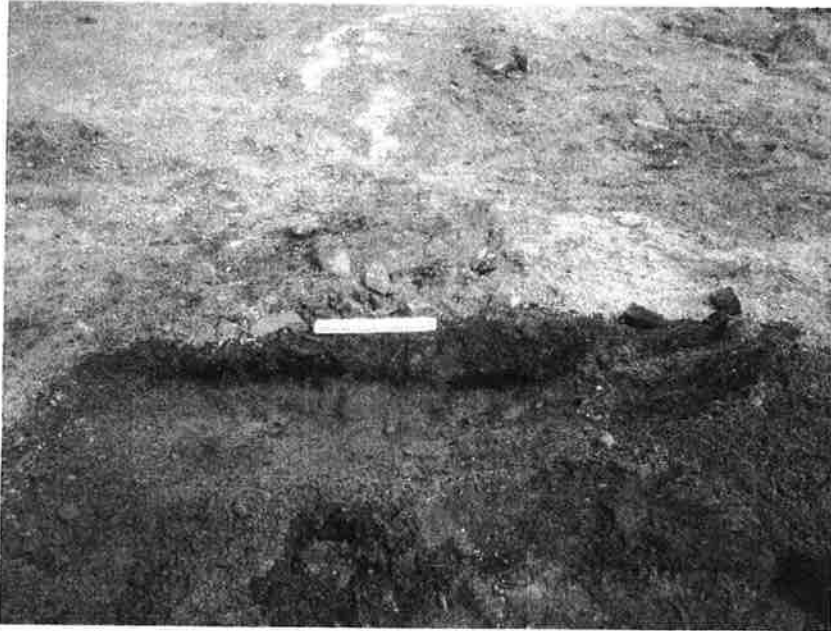
Matjord/Undergrunn: I de høyere delene ved overgangen fra berg til dyrkamark er det gammel sjøbunn i undergrunnen, matjordlaget er ca 20-25 cm tykt. Den påviste kokegropen ligger helt inntil berg i undergrunnen, ses i bildet av snittet kokegrop under. I de deler av sjakten som lå i hellende terreng ned mot sjøen er det mer fukt i grunnen, og med innslag av leire i nedre deler.

Påvisninger: Kokegrop 1 m i diameter, endel trekull og skjørbrent stein i overflaten. Snittet viste at kokegropen var kun 7-8 cm tykk. Hele gropen ble gjennomgravet, ikke gjort funn av artefakter i gropen.

Kokegrop i plan:

Kokegrop etter snitting, sett mot nord:

Oppsummering og konklusjon

Under den arkeologiske sjaktingen av omsøkte utvidelse av boligtomt og veg delvis innenfor område regulert til spesialområde bevaring – kulturminner innenfor reguleringsplan for Ervikbukta boligfelt ble det påtruffet et automatisk fredet kulturminne, en kokegrop.

Grunneier Idar Solhaug ønsket å selge en boligtomt og i den forbindelse ønskes tomten utvidet slik at vegadkomst blir bedre. Utvidelsen vil gå noe inn i området som er regulert til spesialområde bevaring i gjeldende plan, og hvor det i utgangspunkt ikke skal skje noen form for inngrep uten tillatelse fra regional kulturminnemyndighet. Solhaug tok derfor kontakt med fylkeskommunen i mai for å legge frem saken og diskutere hvorvidt det kunne være mulig å utvide tomten.

Området ble befart og undersøkt av undertegnede 2 juni. Det ble ved undersøkelsen benyttet gravemaskin og hele ønsket utvidelse av tomten ble gravet opp og undersøkt. Det ble også undersøkt et stykke nedover mot vegen, da det ønskes vegadkomst herfra. Ved undersøkelsen ble det påvist et automatisk fredet kulturminne, en kokegrop. Etter avtale med Riksantikvaren ved Johann Sobotta og NTNU-Vitenskapsmuseet ved Brynja Birgisdottir ble det besluttet å dispensere fra kulturminnelovens fredningsbestemmelser gjennom en forenklet saksbehandling. Kokegropen ble gravet ut arkeologisk og deretter fjernet.

Trekull fra kokegropen er sendt Beta Analytic Inc. Miami, USA for datering. Kokegropen er datert til romertid, kalibert alder er med 95 % sannsynlighet 50 to 230 e.Kr, jfr vedlagte dateringsrapport.

Trondheim, 15.04.2010

Rut Helene Langebrekke Nilsen
Arkeolog

Vedlagt:
Kart med innmålt sjakt og kokegrop
Dateringsrapport

Referanser

Løken, Trond, Pilø, Lars, & Hemdorff, Olle. 1996. *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksplasser. En metodisk innføring*. AmS-Varia 26. Arkeologisk museum i Stavanger.

Rønne, Ola. 2004. Utgravningsstrategi - flateavdekking. I: Glørstad, Håkon (red.), *Svinesundprosjektet. Bind 4. Oppsummering av Svinesundprosjektet*. Varia 57. Universitetets kulturhistoriske museer, Fornminneseksjonen. Oslo. S.90-95.

Sør-Trøndelag fylkeskommune. *"Rutiner for arkeologiske påvisningsundersøkelser ved hjelp av den maskinelle flateavdekkingsmetoden, Sør-Trøndelag fylkeskommune, april 2001, revidert oktober 2004."*

Vedlegg 1. Kokegrop og utgravet tomt/veg Ervikbukta,
gnr. 32/193, Bjugn kommune. Målestokk 1:1000
15.04.2010

Tegnforklaring

- Kokegrop idnr. 134748
- Sjakt
- Veg og utvidelse tomt
- Bevaringsområde

CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12=-25.8;lab.multi=1)

Laboratory number: **Beta-276077**

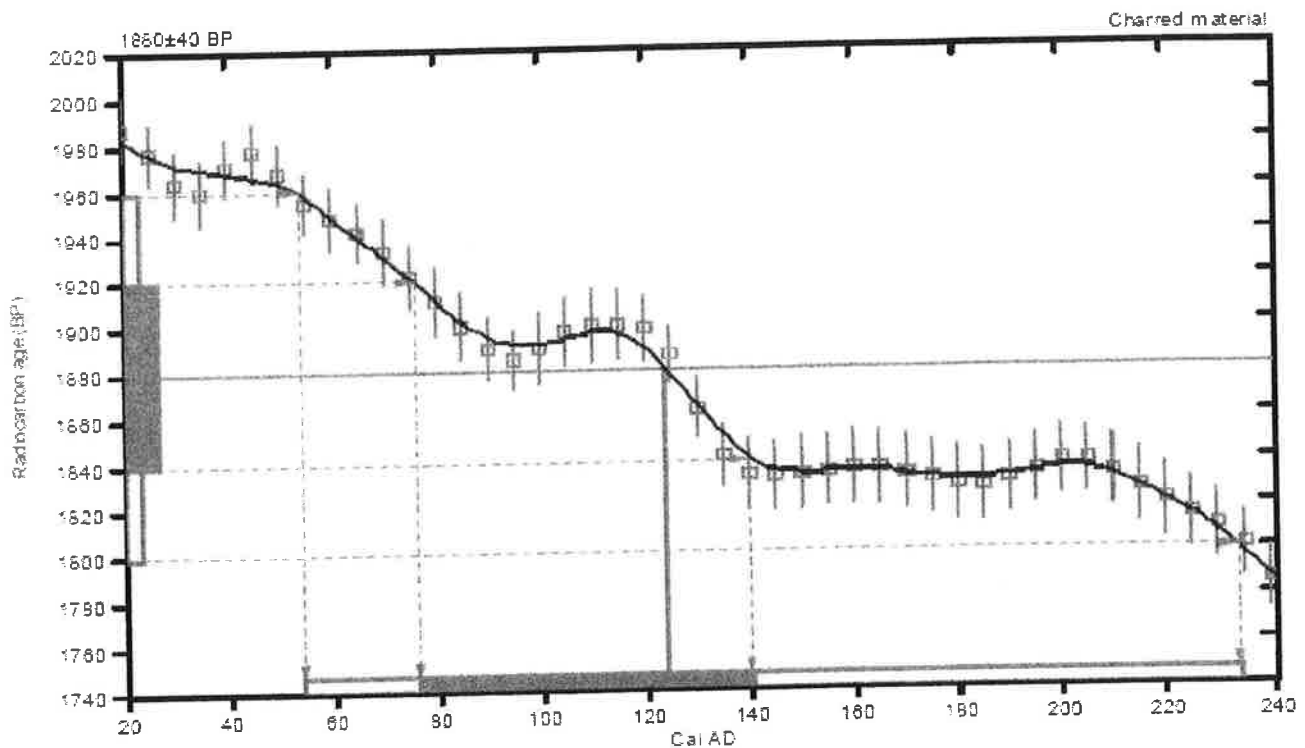
Conventional radiocarbon age: **1880±40 BP**

2 Sigma calibrated result: **Cal AD 50 to 230 (Cal BP 1900 to 1720)**
(95% probability)

Intercept data

Intercept of radiocarbon age
with calibration curve: **Cal AD 120 (Cal BP 1830)**

1 Sigma calibrated result: **Cal AD 80 to 140 (Cal BP 1870 to 1810)**
(68% probability)

References:

Database used

INTCAL04

Calibration Database

INTCAL04 Radiocarbon Age Calibration

IntCal04: Calibration Issue of Radiocarbon (Volume 46, nr 3, 2004).

Mathematics

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates

Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993, Radiocarbon 35(2), p317-322

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4935 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-3367 • Fax: (305)663-0969 • E-Mail: beta@radiocarbon.com